

Ю. З. Драчук,
доктор економічних наук,

Н. В. Трушкіна,
магістр з економіки,
Інститут економіки промисловості НАН України, м. Київ

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ

*Дослідження виконано в рамках науково-дослідної роботи ІЕП НАН України
«Розвиток публічно-приватного партнерства у процесі модернізації вугільної промисловості
та теплової енергетики» (№ держреєстрації 0115U001638).*

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку економіки знань в умовах активізації глобалізаційних та інтеграційних процесів наукова сфера відіграє найважливішу роль у функціонуванні галузей економіки та життєдіяльності суспільства. На думку академіка НАН України В.М. Гейця, «науко-технічний прогрес нікто не отменял и не отменит, тем более, что в историческом измерении именно благодаря передовому опыту и научно-техническим достижениям в значительной мере (и даже в первую очередь) менялось и поведение людей» [1, с. 6].

Безумовно, рівень розвиненості науки є одним з головних чинників соціально-економічного, інтелектуального, інноваційного, освітнього та культурного розвитку країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З аналізу наукових джерел, вченими приділяється значна увага визначенню проблем розвитку інтелектуального потенціалу в Україні, систематизації чинників його формування і перспектив ефективного використання [2–8].

До проблем ефективного використання інтелектуального потенціалу слід віднести: недостатнє фінансування наукової та освітньої сфер, низький рівень інноваційної діяльності підприємств та впровадження у виробництво нових видів продукції та техніки, недостатній рівень оплати праці тощо.

Тому подальших наукових розробок потребує проблема підвищення ефективності інтелектуального потенціалу як дієвого чинника інноваційного розвитку в Україні, чим й обумовлено вибір теми даного дослідження.

Мета даної роботи – оцінка динаміки показників розвитку інтелектуального потенціалу та визначення напрямів підвищення ефективності його використання.

Виклад основного матеріалу дослідження. З аналізу статистичних даних, в Україні відзначаються негативні тенденції розвитку наукової та інноваційної сфер порівняно з європейськими країнами: питома вага обсягу виконаних науково-технічних робіт у ВВП скоротилася за 2000–2015 рр. на 0,41% – з 1,14 до 0,73% [9, с. 153; 10, с. 153; 11, с. 34].

За даними Євростату, питома вага витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт у ВВП України найнижча порівняно з країнами ЄС. При цьому значення цього показника в Україні зменшилося за 2005–2015 рр. на 0,36%, тоді як у середньому по країнах ЄС збільшився на 0,24% при зростанні в Естонії на 0,92%, Чехії – на 0,73, Угорщині – на 0,63, Німеччині – на 0,43, Іспанії – на 0,14% (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка питомої ваги витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт у ВВП, %

Роки	Країни						
	ЄС-27	Німеччина	Чехія	Естонія	Угорщина	Іспанія	Україна
2005	1,82	2,51	1,35	0,93	0,94	1,12	0,99
2006	1,84	2,54	1,49	1,13	1,01	1,20	0,91
2007	1,84	2,53	1,48	1,08	0,98	1,27	0,85
2008	1,92	2,69	1,41	1,28	1,00	1,35	0,85
2009	2,01	2,82	1,47	1,43	1,17	1,39	0,86
2010	2,00	2,80	1,56	1,63	1,17	1,39	0,83
2011	2,03	2,84	1,85	2,38	1,21	1,33	0,73
2012	2,01	2,88	1,79	2,16	1,27	1,27	0,75
2013	2,01	2,85	1,91	1,74	1,41	1,24	0,70
2014	2,03	2,89	1,99	1,79	1,49	1,25	0,66
2015	2,06	2,94	2,08	1,85	1,57	1,26	0,63

Складено за даними: [9, с. 153; 10, с. 154; 11, с. 132].

У 2015 р. бюджетне фінансування наукової сфери в Україні становило 5 млрд грн (менше 200 млн євро). Для порівняння: науковий бюджет Литви складає понад 100 млн євро, Румунії – 1 млрд євро, Польщі – понад 5 млрд євро. При цьому вітчизняні бюджетні видатки на науку становлять лише 0,2% ВВП. Водночас нормою фінансування науки для країн ЄС є 3% ВВП, в Ізраїлі та Швеції – 4% ВВП [12, с. 8].

Як відзначає президент Академії наук України, академік НАН України Б. Патон, «недофінансування Академії в 2016 р. майже на 20% призведе до неминучого згорання досліджень за багатьма пріоритетними напрямками, суттєвого скорочення чисельності співробітників академічних установ і запровадження режиму неповної зайнятості» [12, с. 8]. Це

підтверджується й аналізом статистичних даних розвитку наукової сфери. Так, за даними Державної служби статистики України, загальна кількість працівників основної діяльності скоротилася за 2005–2015 рр. на 40,4%, кількість науковців – на 39,5%. При цьому за цей період спостерігається тенденція зростання кількості докторів і кандидатів наук в економіці України: відповідно, на 34,5 і 25,6%.

За 2005–2015 рр. частка науковців у загальній чисельності працівників основної діяльності збільшилася на 1,1%, або з 61,8 до 62,9%. Питома вага докторів наук у загальній чисельності працівників основної діяльності збільшилася на 8,9% – з 7 до 15,9%; кандидатів наук – на 44,4%, або з 40 до 84,4% (табл. 2).

Таблиця 2

Динаміка чисельності наукових кадрів в Україні

Роки	Чисельність працівників основної діяльності, тис. осіб	Чисельність науковців, тис. осіб	Чисельність докторів наук в економіці України, тис. осіб	Чисельність кандидатів наук в економіці України, тис. осіб
2005	170,6	105,51	12,01	68,29
2006	160,8	100,25	12,49	71,89
2007	155,6	96,82	12,85	74,19
2008	149,7	94,14	13,42	77,76
2009	146,8	92,40	13,87	81,17
2010	141,1	89,56	14,42	84,00
2011	134,7	84,97	14,90	84,98
2012	129,9	82,03	15,59	88,06
2013	123,2	77,85	16,45	90,11
2014	109,6	69,40	16,09	86,23
2015	101,6	63,86	16,15	85,75
Темпи змін, %	59,6	60,5	134,5	125,6

Складено за даними: [10, с. 31,32; 11, с. 34; 13].

Аналіз свідчить про тенденцію та закономірності скорочення числа дослідників, де їх чисельність зменшилася за 2005–2015 рр. на 36,9%, а питома вага в загальній чисельності працівників основної діяльності зросла на 3,1% – з 49,9 до 53%. Чисельність виконавців наукових та науково-технічних робіт з науковим ступенем доктора наук скоротилася

на 2,4%, а кандидата наук – на 18,2%. При цьому жінок-дослідників зменшилося за 2011–2015 рр. на 22,2%, або з 32 до 24,9 тис. осіб. Їх частка у загальній чисельності дослідників становила в 2015 р. 46,3% (у 2011 р. – 45,5%), тобто відзначено гендерну нерівність працівників наукових організацій та установ в Україні (табл. 3).

Таблиця 3

Динаміка чисельності дослідників в Україні

Роки	Чисельність дослідників, тис. осіб	Чисельність виконавців наукових та науково-технічних робіт з науковими ступенями, тис. осіб	
		доктор наук	кандидат наук
2005	85,2	4,2	17,0
2006	80,5	4,3	17,0
2007	78,8	4,4	17,0
2008	77,4	4,5	17,1
2009	76,1	4,4	17,1
2010	73,4	4,5	17,0
2011	70,4	4,4	16,2
2012	68,6	4,5	16,0
2013	65,6	4,5	15,9
2014	58,7	4,3	14,8
2015	53,8	4,1	13,9
Темпи змін, %	63,1	97,6	81,8

Складено за даними: [10, с. 42, 47; 11, с. 39, 41].

За 2005–2015 рр. чисельність працівників основної діяльності в державному секторі скоротилася на 23,7%, дослідників – на 19%; у підприємницькому секторі, відповідно, на 52,9 і 53,5%. При цьому частка працівників основної діяльності в державному секторі зросла на 11,2%, або з 39,6 до 50,8% загальної чисельності працівників основної діяльності.

Питома вага дослідників у державному секторі збільшилася на 12,6% – з 44,5 до 57,1% загального числа дослідників в Україні. У підприємницькому секторі спостерігалася протилежна тенденція: частка працівників основної діяльності зменшилася на 11,3% – з 53,9 до 42,6% загальної чисельності працівників основної діяльності. Частка дослідників у підприємницькому секторі знизилася на 11,9%, або з 45,2 до 33,3% загальної кількості дослідників (табл. 4).

Таблиця 4

Динаміка працівників основної діяльності та дослідників за секторами

Роки	Державний сектор		Підприємницький сектор	
	Чисельність працівників основної діяльності, тис. осіб	Чисельність дослідників, тис. осіб	Чисельність працівників основної діяльності, тис. осіб	Чисельність дослідників, тис. осіб
2005	67,6	37,9	92,0	38,5
2010	63,3	36,7	67,5	28,5
2013	59,9	35,6	54,5	23,1
2014	54,6	32,5	47,5	20,2
2015	51,6	30,7	43,3	17,9
Темпи змін, %	76,3	81,0	47,1	46,5

Складено за даними: [10, с. 36; 11, с. 44].

З аналізу статистичних даних, для наукової сфери України характерне скорочення наукових працівників серед молоді та «старіння» наукових кадрів. Академік НАН України Б. Патон відзначає, що «в Академії катастрофічними темпами продовжує зменшуватися кількість молодих учених. Вони або емігрують, або змінюють вид діяльності» [12, с. 8].

За даними Державної служби статистики України, у 2015 р. серед дослідників у віці 60–69 років працювало 18,5%, за науковим ступенем доктора наук – 31,5%, кандидата наук – 18,4%. Тоді як частка дослідників за науковим ступенем доктора наук у віці у віці 30–39 років становила 2,3%, кандидата наук у віці до 29 років – 4,6%, у віці 30–39 років – 26,1% (табл. 5).

За 2005–2015 рр. частка докторів наук, зайнятих в економіці України, у віці 31–40 років зросла на 4,8%, 41–50 років – на 0,9, понад 70 років – на 6,1%.

Таблиця 5

Розподіл частки дослідників за віком у 2015 р., %

	Вікові групи						
	до 29 років	30–39 років	40–49 років	50–54 років	55–59 років	60–69 років	70 років і більше
Всього	15,0	21,9	15,1	10,3	10,6	18,5	8,5
Доктори наук	–	2,3	9,2	9,9	14,9	31,5	32,1
Кандидати наук	4,6	26,1	19,2	9,9	10,7	18,4	11,1

Складено за даними: [10, с. 48–49; 52–53; 56–57; 11, с. 45].

Питома вага докторів наук у віці 51–55 років зменшилася на 1,8%, 56–60 років – на 2,1, 61–70 років – на 8%. Частка кандидатів наук, зайнятих в економіці України, у віці до 30 років збільшилася на 1,4%, 31–40 років – на 13,4, понад 70 років – на 2,5%. При цьому спостерігається тенденція скорочення кількості кандидатів наук у віці 41–50 років – на 3,2%, 51–55 років – на 3,3, 56–60 років – на 3,5, 61–70 років – на 7,2% (табл. 6).

Таблиця 6

Динаміка розподілу частки докторів і кандидатів наук, зайнятих в економіці України, за віком

Вікові групи	Доктори наук		Кандидати наук	
	2005 рік	2015 рік	2005 рік	2015 рік
до 30 років	–	–	5,7	7,1
31–40 років	1,8	6,6	17,9	31,3
41–50 років	14,3	15,2	24,4	21,2
51–55 років	14,1	12,3	13,3	10,0
56–60 років	17,3	15,2	13,1	9,6
61–70 років	35,6	27,6	20,6	13,4
понад 70 років	17,0	23,1	4,9	7,4

Складено за даними: [10, с. 68, 74; 11, с. 44–47].

На основі аналізу виявлено проблеми недостатньо ефективного розвитку інтелектуального потенціалу в Донбасі. Це обумовлено загостренням соціально-економічних проблем розвитку регіону внаслідок воєнних подій. Так, чисельність працівників основної діяльності в Донецькій області скоротилася за 2005–2015 рр. на 80%, або з 10677 до 2134 осіб. Їх питома вага в загальній чисельності працівників основної діяльності в Україні зменшилася на 4,2%. Чисельність дослідників у регіоні знизилася за цей період на 74,7%, або з 6788 до 1714 осіб, а їх частка у загальній чисельності дослідників в Україні – на 4,8%. У Луганській області спостерігається ще гірша ситуація. Так, чисельність працівників основної діяльності зменшилася в регіоні за 2005–2015 рр. на 90,4% – з 3315 до 319 осіб, а дослідників – на 91,7% – з 1402 до 117 осіб [11, с. 30].

Скорочення числа наукових кадрів в Україні, у першу чергу, пов'язано з недостатнім рівнем оплати праці. Так, рівень середньомісячної номінальної заробітної плати штатних працівників у сфері науко-

вих досліджень і розробок нижчий порівняно зі сферами фінансової та страхової діяльності, інформації та телекомунікації, складського господарства (табл. 7).

Таблиця 7

Динаміка середньомісячної номінальної заробітної плати штатних працівників за окремими видами економічної діяльності, грн

Види економічної діяльності	Роки					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
У середньому по Україні	2250	2648	3041	3282	3480	4195
Фінансова та страхова діяльність	4695	5433	6077	6326	7020	8603
Інформація та телекомунікації	3185	3705	4360	4659	5176	7111
Складське господарство та допоміжна діяльність у сфері транспорту	2976	3427	3848	4040	4231	5358
Наукові дослідження та розробки	2901	3296	3805	4059	4268	4972
Промисловість	2578	3119	3497	3774	3988	4789
Діяльність транспорту	2556	2988	3260	3438	3755	4556
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	2735	3049	3432	3719	3817	4381

Складено за даними: [14, с. 393; 15, с. 546; 16, с. 74].

Порівняльний аналіз середньомісячної заробітної плати жінок і чоловіків свідчить про гендерний розрив в оплаті праці. У середньому по Україні цей показник становив у 2015 р. 25,1%. Найвищий рівень гендерного розриву в оплаті праці спостерігається у сферах фінансової та страхової діяльності

(33,6%), промисловості (25,9%), оптової та роздрібно-торгівлі (20,9%). За 2010–2015 рр. у сфері наукових досліджень та розробок рівень гендерного розриву в зарплаті зріс на 4,3% – з 14,6 до 18,9% (табл. 8).

Таблиця 8

Динаміка співвідношення середньомісячної заробітної плати жінок і чоловіків за окремими видами економічної діяльності

Види економічної діяльності	2010 рік		2015 рік	
	Співвідношення зарплати жінок до зарплати чоловіків, %	Гендерний розрив у зарплаті жінок і чоловіків, %	Співвідношення зарплати жінок до зарплати чоловіків, %	Гендерний розрив у зарплаті жінок і чоловіків, %
У середньому по Україні	77,8	22,2	74,9	25,1
Фінансова та страхова діяльність	71,9	28,1	66,4	33,6
Промисловість	68,9	31,1	74,1	25,9
Оптова та роздрібна торгівля	82,7	17,3	79,1	20,9
Наукові дослідження та розробки	85,4	14,6	81,1	18,9
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	87,8	12,2	90,7	9,3
Діяльність транспорту	84,1	15,9	95,5	4,5

Складено за даними: [14, с. 393; 15, с. 369; 16, с. 77; 17].

Як свідчить зарубіжний досвід, до умов важливих соціально-економічних перетворень у суспільстві відноситься участь представників бізнесу в підтримці загальнодержавних наукових розробок, тобто доцільним є використання публічно-приватного партнерства розвитку наукової сфери. Це відзначається у запровадженні практики використання податкових і фінансово-кредитних інструментів залучення державою коштів приватного сектора економіки в наукову та науково-технічну діяльність через списання витрат на проведення досліджень і розробок, де зменшується база для оподаткування; звільнення від сплати окремих податків; зниження

ставок податків; надання податкових канікул; реалізації механізмів прискореної амортизації основних засобів нематеріальних активів; безвідсоткове кредитування [18, с. 181].

Для забезпечення інтелектуального капіталу в Україні потребується створення механізму спільного фінансування наукових і науково-технічних робіт за рахунок коштів державного бюджету та підприємств; системи грантової підтримки; розробки та запровадження ефективного механізму трансферу технологій у реальний сектор економіки шляхом гідної співпраці наукових установ, вищих навчальних закладів, бізнес-організацій [19, с. 12].

Висновки. Зважаючи на визначене, ключовими аспектами управління інтелектуальним потенціалом наукової сфери Донбасу та України в цілому є:

- створення дієвої системи мотивації науковців;
- впровадження принципів гендерної рівності при формуванні системи оплати праці;
- виявлення та залучення ресурсів (інтелектуальних, інвестиційних інформаційних) для виконання наукових досліджень і розробок;
- використання потенційних можливостей розвитку науки.

До відзначених аспектів слід віднести також заходи з формування системи мотивації та стимулювання наукових працівників, особливо молодих учених; створення баз даних з метою виявлення незадіяних ресурсів; підготовки та підвищення кваліфікації наукових кадрів; створення та оцінки об'єктів інтелектуальної власності; контролю за дотриманням прав інтелектуальної власності; розробки маркетингової стратегії розвитку наукової сфери; формування та розвиток мережевого освітнього, наукового, інноваційного та культурного простору на основі інформаційно-комунікаційних технологій.

Реалізація перелічених заходів має сприяти одержанню синергетичного ефекту за рахунок підвищення ефективності інтелектуального потенціалу наукової сфери, його матеріально-технологічного рівня, організаційно-управлінських структур, сфер застосування знань і рівня захисту інтелектуальної власності.

Література

1. **Геец В.М.** Общественный капитал – 25: государственность или государственное созидание? / В.М. Геец // Экономика Украины. – 2016. – № 8 (649). – С. 3-6. 2. **Данилишин Б.** Інтелектуальні ресурси в економічному зростанні: шляхи поліпшення та їх використання / Б. Данилишин, В. Куценко // Экономика України. – 2006. – № 1. – С. 71-72. 3. **Бедратий В.М.** Шляхи розвитку інтелектуального потенціалу в контексті міжнародної економічної інтеграції України [Електронний ресурс] / В.М. Бедратий. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2007-1-1/doc/2/09.pdf>. 4. **Теницька Н.Б.** Складові та чинники формування інтелектуального потенціалу / Н.Б. Теницька // Экономика і регіон. – 2009. – № 3. – С. 219-223. 5. **Диба Л.М.** Сутність поняття інтелектуальний потенціал та інтелектуальний капітал як економічних категорій [Електронний ресурс] / Л.М. Диба // Економічний вісник університету. – 2011. – Вип. 17. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Evu/2011_17_1/Dyba.pdf. 6. **Семикіна М.В.** Інтелектуальний потенціал та його роль у національній економіці [Електронний ресурс] / М.В. Семикіна, В.І. Гунько // Экономика і управління. – 2011. – № 1. – Режим до-

ступу: http://www.napks.edu.ua/library/compilations_vak/eiu/2011/1/p_50_56.pdf. 7. **Філіппова С.В.** Інтелектуальний потенціал як головний чинник формування інтелектуального потенціалу [Електронний ресурс] / С.В. Філіппова, К.В. Ковтуненко. – Режим доступу: <http://library.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/23568/1/33-227-232.pdf>. 8. **Степанчук С.О.** Особливості формування та використання інтелектуального потенціалу / С.О. Степанчук // Економічний аналіз: зб. наук. праць. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського нац. економічного ун-ту «Економічна думка», 2015. – Т. 19. – № 1. – С. 13-23. 9. **Наукова та інноваційна діяльність в Україні в 2012 році:** стат. зб. – К.: Державна служба статистики України, 2013. – 288 с. 10. **Наукова та інноваційна діяльність в Україні в 2014 році:** стат. зб. – К.: Державна служба статистики України, 2015. – 256 с. 11. **Наукова та інноваційна діяльність в Україні в 2015 році:** стат. зб. – К.: Державна служба статистики України, 2016. – 258 с. 12. **Патон Б.** Недофінансування НАН України призведе до згорання дослідницьких проєктів і втрати наукових кадрів / Б. Патон // Голос України. – 2016. – № 11 (6265). – С. 8. 13. **Наукові кадри та кількість організацій (1990–2015 рр.)** [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. 14. **Статистичний щорічник України за 2010 рік.** – К.: Державна служба статистики України, 2011. – 560 с. 15. **Статистичний щорічник України за 2014 рік.** – К.: Державна служба статистики України, 2015. – 568 с. 16. **Статистичний щорічник України за 2015 рік.** – К.: Державна служба статистики України, 2016. – 576 с. 17. **Середньомісячна заробітна плата жінок та чоловіків за видами економічної діяльності у 2015 р.** [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. 18. **Інноваційна Україна 2020:** нац. доповідь / За заг. ред. В.М. Гейця та ін. – К.: НАН України, 2015. – 336 с. 19. **Антонюк В.П.** Інтелектуальний потенціал України: проблеми його формування та нагромадження / В.П. Антонюк // Управління економікою: теорія та практика. Четверті Чумаченківські читання: зб. наук. праць. – К.: Ін-т економіки промисловості НАН України, 2015. – С. 3-14.

Драчук Ю. З., Трушкіна Н. В. Інтелектуальний потенціал в Україні: проблеми та напрями розвитку

Виконано аналіз динаміки показників розвитку інтелектуального потенціалу в Україні: чисельності наукових кадрів; чисельності працівників основної діяльності та дослідників в державному і підприємницькому секторах; частки дослідників за віком; питомої ваги докторів і кандидатів наук, зайнятих в економіці України; середньомісячної номінальної

заробітної плати штатних працівників за окремими видами економічної діяльності; співвідношення середньомісячної заробітної плати жінок і чоловіків за окремими видами економічної діяльності. Досліджено головні проблеми недостатньо ефективного розвитку інтелектуального потенціалу в Донбасі. Виявлено необхідність застосування публічно-приватного партнерства в науковій сфері. Визначено комплекс заходів з підвищення ефективності використання інтелектуального потенціалу.

Ключові слова: інтелектуальний потенціал, наукова сфера, розвиток, аналіз, показники, напрями, ефективність, публічно-приватне партнерство.

Драчук Ю. З., Трушкіна Н. В. Інтелектуальний потенціал в Україні: проблеми і напрямки розвитку

Выполнен анализ динамики показателей развития интеллектуального потенциала в Украине: численности научных кадров; численности работников основной деятельности и исследователей в государственном и предпринимательском секторах; удельного веса исследователей по возрасту; удельного веса докторов и кандидатов наук, занятых в экономике Украины; среднемесячной номинальной заработной платы штатных работников по отдельным видам экономической деятельности; соотношения среднемесячной заработной платы женщин и мужчин по отдельным видам экономической деятельности. Исследованы главные проблемы недостаточно эффективного развития интеллектуального потен-

циала в Донбассе. Виявлена необхідність застосування публічно-частного партнерства в науковій сфері. Определен комплекс мероприятий по повышению эффективности использования интеллектуального потенциала.

Ключевые слова: интеллектуальный потенциал, научная сфера, развитие, анализ, показатели, направления, эффективность, публично-частное партнерство.

Drachuk Yu., Trushkina N. The intellectual potential in Ukraine: problems and directions of development

Analysis of the dynamics of Ukraine indicators of intellectual development is made: the number of scientific personnel; the number of workers operating activities and researchers in the public and business sectors; the proportion of researchers in age; the proportion of doctors and candidates of sciences involved in the Ukrainian economy; average monthly nominal wage full-time employees by economic activities; the ratio of the average monthly wage of women and men for certain types of economic activity. The main problems of lack of effective development of the intellectual potential in the Donbas are investigated. The need for public-private partnership in the field of science is revealed. The set of measures to improve the efficiency of the use of intellectual potential is determined.

Keywords: intellectual capacity, scientific sphere, the development, analysis, metrics, trends, efficiency, public-private partnership.

Стаття надійшла до редакції 02.09.2016

Прийнято до друку 21.09.2016